

УДК 349.22

Л. П. ГАРАЩЕНКО

СТАНДАРТИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ У АКТАХ МОП ТА ЄС

Досліджено деякі міжнародні та європейські акти у сфері охорони праці. Проаналізовано конвенції та рекомендації МОП щодо захисту працівника від впливу шкідливих речовин, зокрема захисту від негативного впливу застосування хімічних речовин у процесі праці. Зроблено висновок про необхідність ратифікації Україною Конвенції МОП №170.

Досліджено директиви ЄС у сфері охорони праці. В контексті євроінтеграції підкреслюється важливість подальшої реалізації на державному рівні заходів щодо збереження життя і здоров'я працівників в процесі виконання ним трудової функції, створення належних умов праці, дотримання норм з охорони здоров'я і безпеки праці на робочому місці.

Ключові слова: охорона праці, конвенції і рекомендації МОП, використання хімічних речовин на виробництві, хімічні речовини, Директиви ЄС.

Гаращенко Л. П. Стандарты в сфере охраны труда в актах МОТ и ЕС

Исследованы некоторые международные и европейские акты в сфере охраны труда. Проанализированы конвенции и рекомендации МОТ по защите работника от воздействия вредных веществ, в частности защиты от негативного влияния применения химических

веществ в процессе труда. Сделан вывод о необходимости ратификации Украиной Конвенции МОТ №170.

Исследованы директивы ЕС в сфере охраны труда. В контексте евроинтеграции подчеркивается важность дальнейшей реализации на государственном уровне мер по сохранению жизни и здоровья работников в процессе выполнения им трудовой функции, создания надлежащих условий труда, соблюдения норм по охране здоровья и безопасности труда на рабочем месте.

Ключевые слова: *охрана труда, конвенции и рекомендации МОТ, использование химических веществ на производстве, химические вещества, Директивы ЕС.*

Garashchenko Liudmyla. Standards in the sphere of labour protection in the acts of the ILO and EU

Some international and European Acts in the field of labour protection are investigated in the article. Conventions and recommendations of the ILO concerning protection of an employee from exposure to harmful substances, in particular protection from the negative effects of the use of chemicals at work are analyzed. The conclusion about the necessity of ratification of ILO's Convention No.170 by Ukraine is made.

EU directives in the field of labour protection are studied. In the context of European integration the importance of further implementation at the state level of the measures to preserve employees' life and health in the process of performing their professional duties, creation of adequate working conditions, and compliance with health and safety protection norms in the workplace are highlighted.

Key words: *labor protection, the conventions and recommendations of MLP, the use of chemicals in manufacturing, chemical substances, EU Directives.*

Охорона праці займає особливе місце у міжнародному регулюванні праці. У 70-х роках Міжнародне бюро праці розробило «Міжнародну програму покращення умов праці і виробничого середовища». Однією з головних ідей Програми є те, що традиційно віддалені одне від одного сфери техніка безпеки і гігієни праці, з одного боку, і умови праці, з іншого, повинні, очевидно, тісно взаємодіяти в рамках таких більш широких понять, таких як захист працівників, виробниче середовище або якість трудового життя. Виходячи з цього, сукупність заходів в рамках Програми охоплює рішення наступних питань: техніка безпеки, охорона праці і виробниче середовище; ергономіка; організація робочого часу; організація і зміст праці і його гуманізація; система оплати праці; участь працівників у управлінні на рівні підприємства; взаємозв'язок між умовами праці і життям працівників. Реалізація положень Програми повинна призвести до: дбайливого ставлення до життя і здоров'я працівників, забезпечення відпочинку і вільного часу, створення для працівників можливостей повністю розвивати свої особисті здібності.

Іншою програмою МОП, що закріплює більш широке поняття охорони праці, є Програма «Гідна праця», основи якої були озвучені в 1999 р. у виступі Генерального директора міжнародного бюро праці (далі – МБП) з відповідною доповіддю, а також у 2001 р. у доповіді «Скоротити дефіцит гідної праці. Глобальний виклик». Основою концепції гідної праці, виходячи з цієї доповіді, полягає в зобов'язаннях МОП сприяти прийняттю програм, що мають на меті зайнятість працівників на таких роботах, де вони можуть в повній мірі проявити свою майстерність і навички та внести найбільший вклад в загальний добробут.

Відповідно до стандартів МОП гідна праця – безпечна робота, яка повинна проходити в умовах свободи, рівності, соціальної захищеності і дотримання людської гідності.

МОП прийняла глобальну стратегію з професійної безпеки і здоров'я у 2003 р., відповідно до якої гідна праця має бути безпечною. В Стратегії підкреслюється, що право на охорону праці повинне користуватися повагою на всіх рівнях. Професійна безпека і здоров'я були основними питаннями роботи для МОП починаючи з її створення в 1919 р. і продовжують бути фундаментальною вимогою для досягнення цілей Програми Гідної праці.

Поряд з фізичною небезпекою (біологічна, хімічна та ін.) у Стратегії також йдеться про психосоціологічну безпеку на робочому місці. Профілактика культури безпеки і здоров'я займає особливе місце в Стратегії.

Глобальна програма МОП з безпеки, здоров'я та оточуючого середовища 2003 р. серед головних цілей виділяє профілактичну політику захисту працівників небезпечних професій і секторів, поширення ефективного захисту на вразливі групи працівників; уряди та організації роботодавців і працівників повинні мати кращі можливості для вирішення питань добробуту працівників, турботу про професійне здоров'я та якість трудового життя; соціально-економічний вплив на покращення захисту працівників.

Україна і Міжнародна організація праці затвердили програму гідної праці для України на 2012–2015 рр. Третя за рахунком програма гідної праці передбачає, що МОП продовжить надання Україні технічної допомоги для досягнення повної зайнятості населення шляхом розвитку малого і середнього бізнесу і підвищення рівня кваліфікації зайнятого населення.

Важливе місце серед актів МОП займають конвенції та рекомендації, які були предметом наукових досліджень, зокрема знайшли відображення у працях В. С. Венедіктова¹, С. М. Волошиної², О. С. Волохова³, З. Я. Козак⁴, П. Д. Пилипенка⁵, О. М. Обушенка⁶, Н. Л. Лютова⁷, О. Середи та багатьох інших. Зокрема, О. Середи керуючись класифікацією «міжнародних стандартів, що детально регла-

ментують безпеку і гігієну праці», запропоновану І. Я. Кисельовим, деталізує та виділяє акти, які встановлюють міжнародні правила безпеки і гігієни праці, та акти, що спрямовані на забезпечення дотримання цих правил⁸. До першої групи, науковець відносить: 1) принципи національної державної політики у сфері безпеки та гігієни праці (Конвенція № 155 і Рекомендація № 164); 2) загальні та галузеві правила з техніки безпеки і спеціальні технічні правила оснащення верстатів і машин захисними пристроями (Конвенція № 119 і Рекомендація № 118); 3) правила з гігієни праці (повітря, шум, вібрація), забезпечення гігієни праці за використання на виробництві хімічних речовин (Конвенції № 148, 177, Рекомендації № 156, 177); галузеві правила з гігієни праці у промисловості, в торгівлі, в установах, на морському транспорті (Конвенція № 120, Рекомендація № 120); санітарно-гігієнічні правила, що захищають працівників від виробничих загроз у вигляді небезпечних токсичних речовин: бензолу, азбесту, білого фосфору, канцерогенних речовин, свинцевих білил, радіації, спор сибірської виразки (більше 10 конвенцій); 4) заходи щодо запобігання нещасних випадків на виробництві (Конвенція № 174 і Рекомендація № 181); 5) міжнародні стандарти з перенесення і пересування тягарів (Конвенція № 127 і Рекомендація № 128); 6) медичний огляд трудящих, зайнятих на особливо шкідливих роботах (Рекомендація № 97).

До другої групи: 1) створення на підприємствах служб гігієни праці (Конвенція № 161 і Рекомендація № 171); 2) інспекція праці у промисловості, торгівлі, сільському господарстві, у будівництві, на транспорті, в гірничодобувній промисловості (Конвенція № 81, Протокол 1995 р. до Конвенції № 81, Конвенція № 129, рекомендації № 81, 82, 133).

Важливим напрямком діяльності у сфері охорони праці є хімічна безпека і захист працівника від негативного впливу від застосування хімічних речовин у процесі праці. Світова спільнота на різних рівнях

продовжує докладати зусиль для зменшення негативних наслідків використання таких речовин, однак прогрес у цьому напрямку залишається все ще недостатнім.

На міжнародному рівні це питання врегульовано Конвенцією МОП 1990 року про безпеку при використанні хімічних речовин на виробництві №170⁹. Відповідно до цієї Конвенції термін «Хімічні речовини» означає хімічні елементи й сполуки та суміші з них як натуральні, так і штучні. Небезпечні хімічні речовини класифікуються на види за ступенем небезпеки для здоров'я і фізичної безпеки. Небезпечні властивості сумішей з двох або більше хімічних речовин визначаються шляхом оцінки небезпеки, що являють собою хімічні речовини, що входять у суміш. Відповідно до Конвенції № 170 термін «використання хімічних речовин на виробництві» означає будь-яку трудову діяльність, під час якої працівник може зазнати впливу хімічної речовини, охоплюючи: виробництво хімічних речовин; поводження з хімічними речовинами; зберігання хімічних речовин; транспортування хімічних речовин; видалення та обробку відходів хімічних речовин; викид хімічних речовин внаслідок виробничої діяльності; експлуатацію, ремонт і очищення хімічного обладнання і контейнерів.

Конвенція закріплює відповідальність роботодавця за негативний (отруйний) вплив на здоров'я працівників, зобов'язує роботодавця контролювати і давати оцінку небезпекам, що виникають під час використання хімічних речовин на виробництві, і захищати працівників від таких небезпек, вживаючи для цього відповідних заходів.

Звернення до дослідження проблемних питань захисту працівника під час використання хімічних речовин на виробництві в Україні є вкрай необхідним з цілого ряду причин. Серед них: використання значної кількості застарілих технологій і зношеного обладнання у виробництві, скорочення фінансування заходів із модернізації виробничих фондів, низький рівень виконавчої і технологічної дис-

ципліни. При цьому, як зазначає О. С. Волохов на території України знаходиться понад 1,2 тис. об'єктів господарювання, у виробничій діяльності яких використовується близько 5 тис. тонн хлору та 213 тис. тонн аміаку¹⁰.

Всі хімічні речовини залежно від дії та ступеня їх впливу на організм людини діляться на класи. Так, за ступенем впливу на організм людини, шкідливі речовини на території України поділяються на чотири класи небезпеки: надзвичайно небезпечні, високо небезпечні, помірно небезпечні, мало небезпечні. Одним із найбільш поширених і небезпечних речовин, що використовуються у промисловості та побуті, зокрема у холодильних установках, є аміак.

При малих концентраціях його вплив на організм людини майже не помітний, а при великих – може призвести до інвалідності або смерті.

Зростання виробництва і збільшення використання хімічних речовин породжує реальну загрозу, як для суспільства в цілому, так і для виробничого середовища, яке нерозривно пов'язано із навколишнім.

Тільки у 2013 році в Україні на підприємствах хімічної промисловості травмовано 198 осіб, із них 19 смертельно, чотири нещасні випадки сталися безпосередньо під час використання та застосування хімічних речовин на виробництві.

Оцінити негативні наслідки для людини, яка захворіла в результаті впливу хімічних речовин, найчастіше неможливо. Безумовно, жертви подібних захворювань нерідко втрачають здатність працювати й утримувати себе і свої сім'ї. Наслідки захворювання позначаються також на якості повсякденного життя і на здатності виконувати звичайні дії.

Найбільш важкі випадки – смерть працівника, необхідність підприємств виплачувати компенсації за подібні захворювання працівникам або їх родинам. Наслідки професійних захворювань, що

викликаються дією хімічних речовин, значні. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я у 2004 році, за який були відповідні дані, у всьому світі використання окремих хімічних речовин та їх вплив на навколишнє середовище стало причиною смерті 4,9 млн. чол. (8,3% від загального числа померлих) і 86 млн. втрачених років життя з поправкою на працездатність (DALY) (5,7% від загальної кількості). У цих цифрах враховано вплив як виробничих, так і невиробничих небезпечних факторів¹¹.

Виходячи із зазначеного робимо висновок про важливість профілактики професійних захворювань. У 2013 році доповідь до Всесвітнього дня охорони праці була присвячена профілактиці професійних захворювань. Міжнародна організація праці, розробила довідковий Перелік професійних захворювань, який періодично переглядається на міжнародних тристоронніх нарадах експертів. Відповідний перелік професійних захворювань затверджений постановою Кабінету Міністрів України¹² від 8 листопада 2000 р. № 1662. Аналізуючи ці документи можна зробити висновок, що причиною багатьох професійних захворювань, включених до переліку, є хімічні речовини.

Кількість зареєстрованих випадків вперше виявлених хронічних захворювань коливається в межах 4,0–9,0 тис. (2,3–4,5 випадків на 10 тис. працюючих). У структурі професійної захворюваності перше місце належить хворобам пилової етіології (40–65 %), друге – захворюванням кістково-м'язової системи та сполучної тканини (близько 20 %), третє – вібраційній хворобі (8–9 %)¹³.

Непоодинокими є випадки порушення законодавства. Так, впродовж 2013 року територіальним управлінням Держгірпромнагляду у Вінницькій області проведено 18 перевірок суб'єктів господарювання, які використовують аміак, під час яких виявлено 128 порушень вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки. У 7 випадках заборонялось виконання робіт та експлуатація обладнання. За допущені порушення до

адміністративної відповідальності притягнуто 17 працівників, у тому числі 3 перших керівника, на керівника ТОВ «Погребищенський маслосирзавод» матеріали направлені до органів прокуратури.

Отже, з метою захисту працівників від негативного впливу хімічних речовин у процесі праці в Україні необхідно ратифікувати Конвенцію МОП №170, розробити дієвий механізм профілактичних заходів спрямованих на збереження життя і здоров'я працівників у процесі праці, посилити контроль за дотриманням законодавства України у сфері охорони праці.

Важливим питанням сьогодення є адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та поступове приведення його у відповідність із європейськими стандартами законодавства в усіх сферах, у тому числі, законодавства про охорону праці.

Велика кількість актів Європейського союзу містять норми щодо охорони праці, безпеки та гігієни праці. Весь масив законодавства Євросоюзу у цій сфері можна умовно розділити на дві групи: 1) Директиви ЄС, що стосуються захисту працівників (на основі ст. 137 Договору про заснування ЄС)¹⁴; 2) Директиви ЄС, що стосуються випуску товарів на ринок (включаючи обладнання, устаткування, машини, засоби колективного та індивідуального захисту, які використовують працівники на робочому місці) на основі ст. 94 Договору про заснування ЄС¹⁵.

З них більша частина спрямована на забезпечення передумов для вільного переміщення товарів у межах ЄС; решта – на сприяння вільному переміщенню робочої сили у межах ЄС.

Директиви, умовно віднесені до першої частини, мають характер технічних вимог до промислової продукції та порядку її сертифікації; директиви, віднесені до другої частини, містять вимоги до роботодавців щодо забезпечення охорони праці на робочих місцях, вимоги щодо соціального захисту працівників, зокрема жінок, підлітків, осіб з фізичними вадами.

Необхідно коротко охарактеризувати деякі нормативно-правові акти ЄС щодо безпечних та нешкідливих умов праці та охорони праці.

Особливе місце серед документів ЄС займає Хартія Європейського Союзу про основні права¹⁶ (7 грудня 2000 р., Ніцца). Стаття 31 Хартії містить цілий комплекс трудових прав. Параграф 1 ст. 31 закріплює право працівників на гідні умови праці, що відповідають вимогам безпеки та охорони здоров'я. Вираз «умови праці», що вживається у Хартії, необхідно розуміти в контексті ст. 140 Договору про створення ЄС, яка визначає «умови праці» як пріоритетну галузь соціальної політики Співтовариства. Зазначеному праву приділено увагу в статтях 3 і 26 Європейської соціальної хартії і п. 19 Хартії Співтовариства про основні соціальні права працівників. У законодавстві ЄС право працівників на умови праці, що відповідають умовам безпеки, охорони здоров'я і повагу їх гідності, забезпечується Директивою 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р., що спрямована на підвищення безпеки та покращення охорони здоров'я працівників на виробництві¹⁷.

В рамках статті 16(1) цієї Директиви було прийнято ряд індивідуальних директив, які закріплюють норми з техніки безпеки та виробничої санітарії на робочих місцях, містять правила щодо виробничого обладнання та порядку використання засобів індивідуального захисту. Низка директив містить норми стосовно роботи з пристроями візуального відображення, обробки важких вантажів, пов'язаної з ризиком ушкодження хребта, тимчасових або пересувних робочих площадок тощо.

Найбільш актуальне для України законодавство Євросоюзу про охорону праці може бути згруповане наступним чином за предметом регулювання:

1. Загальні принципи профілактики та основи охорони праці (Директива Ради 89/391/ЄЕС).

2. Вимоги охорони праці для робочого місця (Директива Ради 89/654/ЄЕС, Директива Ради 92/57/ЄЕС, Директива Ради 92/91/ЄЕС,

Директива Ради 92/104/ЄЕС, Директива Ради 93/103/ЄС, Директива 1999/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради – щодо захисту працівників, які піддаються потенційній небезпеці у вибухонебезпечних середовищах).

3. Вимоги охорони праці під час використання обладнання (Директива Ради 89/655/ЄЕС, Директива Ради 89/656/ЄЕС, Директива Ради 90/269/ЄЕС, Директива Ради 90/270/ЄЕС, Директива Ради 92/58/ЄЕС).

4. Вимоги охорони праці при роботі з хімічними, фізичними та біологічними речовинами (Директива Ради 90/394/ЄЕС, Директива 2000/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради, Директива Ради 98/24/ЄС, Директива Ради 96/82/ЄС та ряд інших).

5. Захист певних груп робітників на робочому місці (Директива Ради 92/85/ЄЕС, Директива Ради 94/33/ЄС, Директива Ради 91/383/ЄЕС, Директива Ради 93/104/ЄС). Ці директиви засновуються на положеннях ст. 137 Договору про заснування ЄС (соціальний аспект охорони праці).

Стосовно директив, які базуються на статті 94 Договору про заснування ЄС (економічний аспект охорони праці), то вони стосуються вимог до обладнання, машин, посудин під високим тиском тощо (Директива 98/37/ЄС Європейського Парламенту та Ради, Директива 94/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради, Директива Ради 87/404/ЄЕС та інші).

6 червня 2014 р. було прийнято Стратегічну рамкову програму Євросоюзу з охорони здоров'я і безпеки праці на робочому місці на 2014-2020 рр. Попередня програма була чинною з 2007 по 2012 рр. Рамкова програма розглядатиме наступні питання: оптимізація законодавчої бази; вдосконалення моніторингу з охорони праці пропаганда та профілактика охорони праці; сприяння соціальному партнерству та ін.

Щороку Європейське агентство з безпеки і гігієни праці (ОНСА) підводить підсумки травматизму по всьому світу. Щороку більше

4000 працівників гинуть в результаті нещасних випадків на виробництві, більше трьох мільйонів працівників стають потерпілими в наслідок важких нещасних випадків. Близько чверті працівників вважає, що їх здоров'я і безпека знаходиться під постійною загрозою, ще 25% вважають, що вже підпали під вплив шкідливих і (або) небезпечних умов праці. Як наслідок, окрім страждань людей страждає і економіка країн. По зразкових розрахунках, Німеччина втрачає у продуктивності 3,1% ВВП із-за нещасних випадків, а витрати Великобританії на соціальне забезпечення, знову ж таки пов'язане з численними випадками, складає більше 2,3 млн. фунтів в рік. Звіт агентства про соціально-економічні витрати виробництва, пов'язані з охороною праці і нещасними випадками, показав, що 1 євро, вкладений в профілактику травматизму, повертає компанії від 1,29 до 2,89 євро. Таким чином, інвестування в здоров'я та безпеку на робочому місці вигідно роботодавцю і працівнику.

Враховуючи зазначене, необхідно підкреслити важливість подальшої реалізації на державному рівні заходів щодо збереження життя і здоров'я працівників в процесі виконання ним трудової функції, створення належних умов праці, дотримання норм з охорони здоров'я і безпеки праці на робочому місці. В цьому контексті важливим для України є продовження роботи по удосконаленню законодавства з урахуванням стандартів МОП та актів ЄС, мінімізації впливу шкідливих речовин на здоров'я працівника, профілактика нещасних випадків та професійних захворювань.

Процес наближення законодавства України до законодавства Євросоюзу у сфері охорони праці повинен розглядатися крізь призму його основної мети, яка полягає у досягненні на практиці високих європейських стандартів охорони праці із загальним зниженням показників виробничого травматизму та професійних захворювань.

1. *Венедіктов В. С.* Охорона праці: європейські і міжнародні стандарти та законодавство України (порівняльний аналіз) / В. С. Венедіктов, В. П. Грохольський, М. І. Іншин, М. М. Клемпарський, К. Ю. Мельник, О. М. Музичук, І. М. Шопіна / за ред. д-ра юрид. наук, проф. В. С. Венедіктова ; Державний департамент з питань адаптації законодавства. Українська асоціація фахівців трудового права. – Х.-К., 2006. – 680 с.
2. *Волошина С. М.* Правове регулювання безпеки і гігієни праці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / С. М. Волошина. – Одеса : Б.в., 2011. – 20 с.
3. *Волохов О. С.* Міжнародні правові акти як джерела трудового права України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / О. С. Волохов. – К., 2013. – 20 с.
4. *Козак З. Я.* Становлення та розвиток актів міжнародної організації праці з безпеки та гігієни праці [Електронний ресурс] / Козак З. Я. – Режим доступу : file:///C:/Users/User/Downloads/FP_index.htm_2008_3_34.pdf
5. *Охорона праці в галузі юриспруденції* : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, О. І. Жолнович, З. Я. Козак [та ін.] ; за ред. П. Д. Пилипенка. – К. : Ін Юре, 2013. – 272 с.
6. *Обушенко О. М.* Правове регулювання охорони праці в Україні: проблеми теорії та практики : монографія / Обушенко О.М. – К. : «Хай-Тек Прес», 2014. – 372 с.
7. *Люттов Н. Л.* Эффективность норм международного трудового права : монографія / Люттов Н.Л. – М. : Проспект, 2014. – 328 с.
8. *Серета О.* Міжнародні стандарти з охорони праці: сучасний стан та перспективи адаптації законодавства України [Електронний ресурс] / О. Серета // Публічне право. – 2013. – № 2 (10) – С. 219-226. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/pp_2013_2_31%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/pp_2013_2_31%20(1).pdf)
9. *Конвенція МОП про безпеку в застосуванні хімічних речовин на виробництві № 170* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_009
10. *Волохов О.* Сучасні перспективи ратифікації Україною конвенцій Міжнародної організації праці. О. Волохов // Публічне право. – № 3 (7). – 2012. – С. 167.

11. *Prüss-Üstün A.* Introduction and methods: assessing the environmental burden of disease at national and local levels [Електронний ресурс] / Prüss-Üstün A. – Geneva, World Health Organization, 2003. (WHO Environmental Burden of Disease Series, No. 1). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.who.int/quantifying_ehimpacts/publications/en/9241546204.pdf **12.** *Про затвердження переліку професійних захворювань* : Постанова Кабінету Міністрів України від 8.11.2000 р. № 1662. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-%D0%BF> **13.** *Кундієв Ю. І.* Динаміка професійної захворюваності в Україні та досвід інституту медицини праці НАМН України / Ю. І. Кундієв, А. М. Нагорна, М. П. Соколова, І.Г. Кононова // Український журнал з проблем медицини праці. – 2013. – № 4(37). – С.11-22. **14.** *Договір* про заснування Європейської Спільноти ЄС від 25.03.1957 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_017/page **15.** Там само. **16.** *Хартія* основних прав Європейського Союзу від 07.12.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_524 **17.** *Директива* 89/391/ЄС щодо запровадження заходів заохочення поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників на виробництві від 12 червня 1989 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_b23

***Garashchenko Liudmyla.* Standards in the sphere of labour protection in the acts of ILO and EU**

Labour protection takes special place in the international regulation of labour. In the 1970s the International Labour Organization has developed an «International programme for the improvement of working conditions and working environment». One of the main ideas of the Program is that traditionally remote from one another spheres of safety and health at work, on the one hand, and working conditions, on the other one, must obviously

interact closely within such broader concepts as protection of employees, working environment or the quality of working life. Accordingly, a set of measures within the Programme covers the resolution of the following issues: safety, labour protection and working environment; ergonomics; time management; organization and content of work and its humanization; the system of remuneration; workers' participation in management at the enterprise level; the relationship between working conditions and employees' life. The implementation of the Programme provisions should lead to: a taking caring of employees' life and health, provision of leisure and free time, creating opportunities to develop personal capacities for employees.

According to the standards of the ILO, decent work is safe work, which should take place in conditions of freedom, equality, social security and human dignity.

The ILO adopted a global strategy on occupational safety and health in 2003, according to which decent work must be safe.

An important place among the ILO's Acts take conventions and recommendations on various issues of work protection: safety and health at work, protection of workers from the negative effects of harmful substances, the prevention of accidents in production, the creation of services and administration on work protection at enterprises.

An important activity in the sphere of work protection is chemical safety and the protection of the employee from the negative effects of the use of chemicals at work. The world community at different levels keeps making efforts to reduce negative impacts of these substances' use, but the progress in this direction still remains insufficient.

The important issue today is the adaptation of Ukrainian legislation to the legislation of the European Union and gradual bringing it in compliance with European standards of legislation in all spheres, including legislation on labour protection.

A large number of the European Union Acts contains provisions on labour protection, health and safety at work. The entire array of EU

legislation in this area can be divided into two groups: 1) the EU Directives concerning protection of employees (on the basis of article 137 of the Treaty on the EU Foundation); 2) the EU Directives concerning the release of goods on the market (including equipment, machinery, means of collective and personal protection used by employees at the workplace) on the basis of article 94 of the Treaty on the EU Foundation.

The directives conditionally assigned to the first part are of technical requirements' for industrial products and procedure of their certification character; the directives assigned to the second part contain requirements for employers concerning providing safety at the workplace and social protection of employees, particularly women, adolescents, physically impaired people.

The importance of further implementation at the state level of the measures to preserve the life and health of employees in the process of their work performance, the creation of adequate working conditions, compliance with the norms of health and safety protection at the workplace is highlighted. In this context, it is important for Ukraine to continuation the work on improvement of the legislation taking into consideration the standards of the ILO and EU Acts, minimizing the impact of harmful substances on employees' health, prevention of accidents and occupational diseases.

Key words: labor protection, the conventions and recommendations of MLP, the use of chemicals in manufacturing, chemical substances, EU Directives.